

Sarajevo, 30.09.2020. godine

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE

CSS pozdravlja mogućnosti uvođenja kamera za policiju KS-a

Centar za sigurnosne studije (CSS) pozdravlja inicijativu zastupnika Skupštine Kantona Sarajevo (KS) Aljoše Čampare o mogućnosti nabavke kamera koje bi policijski službenici Ministarstva unutrašnjih poslova KS nosili na svojim uniformama. Puno poštivanje i zaštita ljudskih prava te adekvatna borba protiv korupcije i drugih oblika kriminala svakako trebaju biti u fokusu operativnog rada policije u službi njenih građana. Predmetna inicijativa predstavlja pozitivan iskorak ka većoj transparentnosti i odgovornosti policijskih struktura, ali ukazujemo na potrebu sveobuhvatnog pristupa u realizaciji jedne takve ideje. Možda bi u prvoj fazi implementacije trebalo razmisliti o provođenju eksperimentalnog projekta u određenom segmentu policijskog rada, koji bi potom poslužio kao kvalitetna podloga pri analizi pozitivnih i negativnih aspekata novog pristupa u radu policijskih službenika.

Analiza literature i dosadašnjih istraživanja, koja se mogu pronaći u praksi Sjedinjenih Američkih Država (SAD), pokazuje da kamere, koje nose policijski službenici tokom obavljanja svojih dužnosti, mogu imati pozitivne učinke na policijski posao i odnos između policijskih agencija i građana. To se u prvom redu odnosi na povećanje transparentnosti i odgovornosti policijskih službenika, što je naročito bitno u okolnostima kada građani možda i nemaju adekvatno povjerenje u policiju, ali i za suzbijanje društveno nepoželjnih ponašanja poput korupcije.

Nadalje, kamere imaju i efekat uljudnosti, jer građani promijene svoj nastup prema policijskim službenicima kada spoznaju da se njihov susret snima. To može doprinijeti povećanju nivoa poštivanja policijskih naredbi od građana i izbjegavanju situacija kada bi se morala koristiti sila, ali i objektivnijem i bržem rješavanju žalbi na rad policijskih službenika.

Posmatrajući s operativnog aspekta, istraživanja iz SAD-a pokazuju da jedna od posebnih vrijednosti kamera dolazi do izražaja u slučajevima nasilja u porodici, jer omogućavaju dokumentovanje neposrednih posljedica napada te iskrenijih izjava žrtave u odnosu na kasnije iskaze kada žrtva može ponovo postati svjesna zavisnog položaja u odnosu na napadača.

Međutim, nabavka i nošenje kamera imaju i otežavajuće okolnosti. Osim nabavki kamera, policijske agencije moraju osigurati dodatna sredstva za popratnu opremu, prostorije i druge tehničke kapacitete za pohranjivanje podataka, pogotovo ako bi se snimala čitava radna smjena, osigurati i obučiti kadar koji bi upravljao tim podacima te troškove održavanja.

Istraživanja su pokazala da kamere u nekim slučajevima mogu imati negativne implikacije na sigurnost policijskih službenika, jer određene kategorije ljudi, poput osoba pod uticajem alkohola, narkotičkih sredstava ili mentalno oboljelih, mogu nasilno reagovati na činjenicu da ih se snima. Također, kamere mogu uticati na psihičko zdravlje, jer činjenica da su pod konstantnim nadzorom može dodatno psihički opteretiti policijske službenike. Zabilježeni su i slučajevi fizičkih ozljeda, poput opekotina na osjetljivim dijelovima tijela, zbog neispravnosti ili pokvarenosti opreme. Kao potencijalni zdravstveni problem, ističe se i mogućnost širenja zaraznih bolesti, ako jednu kameru koristi veći broj policijskih službenika.

Prema izvještajima američkog Ministarstva pravde, može doći i do smanjenja dostavljanja povjerljivih informacija od građana kada znaju da se njihov susret s policijskim službenikom snima zbog straha od odmazde, naročito u sredinama s visokom stopom kriminaliteta. Iz tih razloga, ali i zbog ostalih implikacija na ljudska prava i privatnost građana, mora se osigurati da kompletna procedura upotrebe takvih kamera bude strogo zakonski regulisana.

CSS, kako smo i naveli, pozdravlja inicijativu, ali predlaže realizaciju određenih koraka prije njene eventualne pune implementacije. Prvobitno je potrebno sprovesti širu javnu raspravu, osiguravajući učešće svih relevantnih društvenih aktera, te temeljitu analizu dostupnih baza znanja (pozitivnih i negativnih praksi). Potom, bilo bi dobro realizirati i eksperiment na adekvatnim testnim i kontrolnim uzorcima policijskih službenika te na bazi empirijskih pokazatelja utvrditi stvarne prednosti i nedostatke upotrebe takvih kamera u domaćem (lokalnom) kontekstu. Testni i kontrolni uzorci bi se mogli odabrati iz redova saobraćajne policije koja se u domicilnoj javnosti percipira kao organizacijski dio podložniji koruptivnim aktivnostima. Također, potrebno je utvrditi dugoročne finansijske implikacije te, na bazi svih spoznaja, odrediti se o konačnoj izvodljivosti naznačene inicijative.

S poštovanjem,

Plevljak
Benjamin Plevljak

Generalni sekretar Centra za sigurnosne studije

